

LEGE

privind modul de încheiere, aplicare, ratificare
și denunțare a tratatelor, convențiilor și
acordurilor internaționale

nr. 1137-XII din 04.08.1992

Monitorul Parlamentului Republicii Moldova nr.8/197 din 1992

* * *

Abrogat: 02.03.2000

[Legea R.Moldova nr.595-XIV din 24.09.1999](#)

Articolul 1. Republica Moldova acționează pentru negocierea și încheierea tratatelor, convențiilor și acordurilor internaționale (în continuare tratate) pe plan politic, de securitate, economic, cultural, științific, tehnic și în alte domenii, pornind de la interesele sale fundamentale, în conformitate cu regulile și practica internațională.

Articolul 2. Președintele Republicii, Prim-ministrul și ministrul afacerilor externe reprezintă statul în relațiile internaționale și, în această calitate, încheie tratate în numele Republicii Moldova. Președintele Republicii poate împuternici membrii Guvernului să încheie tratate.

În baza împuternicirilor date de Președintele Republicii, Guvernul întreprinde măsuri pentru inițierea și negocierea tratatelor care se încheie în numele Republicii Moldova.

Articolul 3. Guvernul poate negocia și încheia tratate interguvernamentale.
Guvernul aprobă încheierea tratatelor interdepartamentale.

Articolul 4. Negocierea și încheierea tratatelor în numele Republicii Moldova se fac, pe baza împuternicirilor date în conformitate cu prevederile articolului 2, de către delegațiile aprobate de Președintele Republicii.

Negocierea și încheierea tratatelor interguvernamentale și interdepartamentale se efectuează în baza împuternicirilor delegațiilor aprobate de Prim-ministru.

[Art.4 modificat prin [Legea nr.1361-XII din 18.03.93](#)]

Articolul 5. Președintele Republicii, Prim-ministrul și ministrul afacerilor externe negociază și încheie tratate fără a prezenta depline puteri.

În alte cazuri împuternicirile pentru semnarea tratatelor interguvernamentale sînt descrise în deplinele puteri, eliberate de Ministrul Afacerilor Externe, în conformitate cu normele de drept internațional și cu practica internațională.

Articolul 6. Parlamentul ratifică:

- a) tratatele încheiate în numele Republicii Moldova;
- b) tratatele interguvernamentale privind colaborarea politică și militară;
- c) tratatele interguvernamentale care fac necesară adoptarea unor noi legi sau revizuirea legilor în vigoare;
- d) tratatele interguvernamentale care: implică un angajament politic sau financiar; se referă la:

- regimul politic al statelor;
  - teritoriul Republicii Moldova;
  - statutul persoanelor, drepturile și libertățile omului și ale cetățeanului, statutul minorităților naționale;
- privesc participarea Republicii Moldova la activitatea organizațiilor internaționale;
- e) orice tratat a cărui ratificare de către Parlament este prevăzută în mod expres.

Articolul 7. Prevederile articolului 6 se aplică și în cazul aderării Republicii Moldova la tratate.

Articolul 8. Tratatelor care nu urmează să fie ratificate sînt de competența Guvernului. După încheiere ele sînt aproape de Guvern.

Guvernul informează Parlamentul și Președintele Republicii despre încheierea oricărui tratat care nu trebuie supus ratificării.

Articolul 9. Tratatelor cu caracter tehnic, încheiate de Ministerul Afacerilor Externe sau de alte ministere și departamente prin schimb de Note sau scrisori, pot intra în vigoare la data efectuării schimbului, fără a fi supuse ratificării sau aprobării ulterioare.

Articolul 10. Negocierea și încheierea tratatelor în numele Republicii Moldova sau al Guvernului sînt inițiate de Ministerul Afacerilor Externe, în conformitate cu prevederile articolului 4.

Negocierea și încheierea Tratatelor pot fi inițiate și de alte ministere și departamente care au atribuții pe plan extern și împuternicirile respective numai în baza împuternicirilor și în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Ministerul Afacerilor Externe prezintă Guvernului singur sau, după caz, în comun cu alte ministere și departamente, propunerile privind încheierea, ratificarea, aprobarea tratatelor, aderarea la ele ori denunțarea lor.

Articolul 11. Denunțarea tratatelor urmează aceeași procedură ca și ratificarea lor.

Articolul 12. Ratificarea tratatelor încheiate în numele Republicii Moldova, aderarea la ele sau denunțarea lor se consemnează în instrumentele respective, semnate de Președintele Republicii, învestite cu sigiliul statului și contrasemnate de ministrul afacerilor externe.

Instrumentele menționate urmează a fi schimbate între părți sau depuse spre păstrare la depozitar, în conformitate cu normele de drept internațional și practica internațională.

Aprobarea tratatelor interguvernamentale se notifică pe cale diplomatică celeilalte părți contractante sau depozitarului.

Articolul 13. Guvernul ia măsurile necesare pentru aplicarea tratatelor și controlează modul în care ele se realizează.

Guvernul informează periodic Parlamentul și Președintele Republicii asupra problemelor pe care le implică aplicarea tratatelor în vederea soluționării lor operative, în deplină concordanță cu normele de drept internațional și cu interesele Republicii Moldova.

Articolul 14. Hotărârile privind ratificarea tratatelor, precum și textele lor integrale, se publică în edițiile oficiale ale Parlamentului și Guvernului. Ministerul Afacerilor Externe asigură publicarea informațiilor privind realizarea principalelor tratate la care Republica Moldova este parte, precum și înregistrarea lor la Organizația Națiunilor Unite.

Articolul 15. În procesul negocierii inițiatorul încheierii tratatului solicită avizul scris privitor la aspectul politic, juridic, economic și de altă natură din partea ministerelor și departamentelor care pot fi implicate la realizarea lor.

Ministerele și departamentele respective sînt obligate, ca într-un termen de 30 de zile de la data solicitării, să pună la dispoziția inițiatorului avizul lor scris.

Articolul 16. Originalul textelor tratatului, semnat de reprezentanți autorizați ai Republicii Moldova, se depune în termen de 15 zile de la ratificare sau aprobare la arhiva tratatelor a Ministerului Afacerilor Externe pentru înregistrare și conservare.

Copiile certificate ale tratatelor la care Republica Moldova este parte sînt înregistrate și conservate la arhiva tratatelor a Ministerului Afacerilor Externe.

Articolul 17. Ministerul Afacerilor Externe este obligat ca, în termen de 30 de zile de la aderarea Republicii Moldova la tratat, singur sau în comun cu alte ministere și departamente, să înainteze propuneri Parlamentului privitoare la punerea în concordanță a legislației cu prevederile tratatului.

Articolul 18. Metodica încheierii, aplicării, ratificării și denunțării tratatelor, convențiilor și acordurilor internaționale se anexează.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

M.SNEGUR

Chișinău, 4 august 1992.

Nr.1137-XII.

Anexă

METODICA **încheierii, aplicării, ratificării și denunțării tratatelor** **convențiilor și acordurilor internaționale**

I. FAZELE ÎNCHEIERII UNUI TRATAT:

1. Negocierea – cuprinde activitatea reprezentanților statelor asupra stabilirii clauzelor tratatului. Negocierile se poartă între guvern, prin organe de stat externe și interne ale relațiilor internaționale. În practica internațională negocierile se poartă pe cale diplomatică obișnuită, prin persoane speciale împuternicite, la conferințe și congrese internaționale, în organizații internaționale.

2. Elaborarea textului – proces în care se ține cont de faptul că textul trebuie să aibă o anumită structură, ce constă din preambul, parte principală, conținut sau fond, parte finală sau clauze finale, încheierea sau parte protocolară specificare în care se menționează limbile tratatului, precum și din anexe.

3. Semnarea tratatului – fază în raport cu care există tratate ce urmează să dobîndească, potrivit voinței părților, forță juridică obligatorie numai printr-o procedură ulterioară, distinsă de semnare, cum este ratificarea, și tratate care, potrivit voinței părților, dobîndesc forță juridică prin semnarea lor.

4. Ratificarea – se realizează printr-un instrument scris, denumit instrument de ratificare, a cărui formă este reglementată prin dreptul intern. Prin ratificare un stat devine parte la tratat, dacă acesta este în vigoare ori intră în vigoare ce efect al ratificării.

5. Acceptarea și aderarea – se folosesc în practica internațională în mod analog cu ratificarea. Intervin îndeosebi cînd statele participante la elaborarea unui tratat nu au semnat sau au semnat numai ad referendum tratatul sau se alătură unui tratat deschis pentru semnare.

6. Rezervele la tratat – problemă ce se pune numai în cazul tratatelor multilaterale. O rezervă în privința unui tratat bilateral echivalează cu o nouă propunere de negociere între cele două state.

II. INIȚIATIVA ÎNCHEIERII DE TRATATE

1. Guvernul, Ministerul Afacerilor Externe, alte ministere, departamente care, prin atribuțiunile lor specifice, desfășoară activitățile ce angajează Guvernul și care au contacte cu parteneri oficiali străini

pot avea inițiativa încheierii unor tratate bilaterale interguvernamentale în limitele competenței stabilite prin lege.

2. Inițiativa de a se încheia astfel de tratate se ia în conformitate cu politica Republicii Moldova, cu necesitatea apărării și promovării intereselor ei, cu hotărârile Parlamentului, ale Președintelui Republicii și ale Guvernului, cu înțelegerile convenției în cadrul întâlnirilor la nivel înalt, precum și cu practica internațională.

3. În faza preliminară este necesară obținerea acordului de principiu al partenerilor privind încheierea unor astfel de tratate, expresie a voinței politice comune de dezvoltare a relațiilor bilaterale. Acordul de principiu poate rezulta din contacte directe între instituțiile interesate din ambele țări sau se poate obține prin canale politico-diplomatice, prin intermediul reprezentanțelor diplomatice din capitalele respective.

III. ELABORAREA PROIECTULUI DE TRATAT

1. După obținerea acordului de principiu al partenerului, se trece la elaborarea proiectului de tratat, pornindu-se de la interesele Republicii Moldova în domeniul respectiv, de la practica internațională, de la cunoașterea pozițiilor de principiu ale guvernului țării cu care se fac negocierile.

2. Textul proiectului de tratat se pregătește în limba de stat și se înaintează spre avizare instituțiilor guvernamentale interesate.

3. După primirea avizelor în termenul stabilit de lege, instituția inițiatoare definitizează proiectul de tratat. În cazul unor diferențe de opinii, se organizează grupuri de lucru pentru reconsilierea textelor. Rezultatele dezbaterilor se consemnează într-un proces-verbal, semnat de participanți, împuterniciți de conducerea instituțiilor pe care le reprezintă.

4. Textul se traduce într-o limbă de circulație internațională în care vor avea loc negocierile.

5. Proiectul de tratat se înaintează oficial partenerului fie direct, fie prin canale politico-diplomatice. Va fi evitată transmiterea prin poșta internațională. Unele texte pot fi transmise prin telefax.

6. Dacă inițiativa aparține partenerului care prezintă proiectul de tratat, instituția guvernamentală responsabilă din Republica Moldova va prezenta înainte de negocieri un contraproiect, elaborat conform criteriilor menționate mai sus. Este recomandabil ca negocierile să fie purtate avîndu-se două texte, prezentate în prealabil de ambele părți.

IV. NEGOCIERILE

1. Se recomandă ca negocierile să aibă loc între delegații de experți (conduse, de regulă, de către miniștri și directori ai instituțiilor inițiatoare).

2. Delegația Republicii Moldova se va orienta de mandatul aprobat de forurile competente, comparînd proiectul propriu cu contraproiectul partenerului.

3. Înainte de negocieri, delegația Republicii Moldova se va documenta atît asupra pozițiilor și intereselor proprii, cît și asupra pozițiilor oficiale, intereselor și practicii partenerilor.

4. Negocierile se fac, de regulă, în cel puțin două runde în capitalele ambelor țări. Se recomandă ca prima să aibă loc în capitala țării inițiatoare, ceea ce permite ca discuțiile să aibă ca bază textul proiectului propriu de țara gazdă.

5. Delegația trebuie să manifeste flexibilitate pentru a facilita avansarea negocierilor, fără a ceda, însă, în problemele de principiu și nici în promovarea intereselor esențiale ale Republicii Moldova.

6. Dacă părțile au diferite puncte de vedere, ceea ce ar îngreua finalizarea textului, vor fi solicitate instrucțiuni suplimentare. Pot fi acceptate AD REFERENDUM unele formulări care nu coincid cu pozițiile proprii, dar care nici nu contravin lor; unele formulări propuse cu insistență de parteneri pot fi incluse în paranteze, urmînd să se solicite instrucțiuni asupra lor pentru următoarea rundă de negocieri; se recomandă ca delegația care negociază să urmărească realizarea unui echilibru între formulările propuse de ambii parteneri și acceptate AD REFERENDUM sau cele incluse între paranteze.

7. În tot cursul negocierilor se va avea în vedere realizarea unui echilibru în drepturile și obligațiile asumate de părți, astfel încît să se asigure respectarea principiului egalității suverane a statelor.

8. O atenție deosebită trebuie acordată clauzelor finale:

a) intrarea în vigoare a textului tratatului convenit (de regulă, după ultima comunicare a aprobării sau rectificării acestuia de autoritățile competente din fiecare stat);

b) limba textelor oficiale ale tratatului; textele se redactează de regulă în două exemplare originale, fiecare în limba de stat a Republicii Moldova și în limba statului partener, precum și într-un exemplar într-o limbă de circulație internațională (în care s-au purtat negocierile); în caz de interpretare diferită, textul în limba de circulație internațională este de referință; răspunderea pentru traducerile originale în limba de stat a Republicii Moldova și în limba statului partener o poartă fiecare parte;

c) durata de valabilitate; tratatele se încheie, de regulă, pe durate fixe, specificate în textul convenit (între unu și 20 de ani, după caz), cu clauze de prelungire automată (tacită reconducțiune) sau de prelungire convenită pe încă o perioadă, precum și cu clauze speciale de încetare a valabilității (de regulă prin notificare unilaterală cu cel puțin 6 luni înainte de încetarea valabilității).

9. După convenirea și definitivarea textelor, acestea se dactilografiază pe hîrtie specială de tratate, în limbile convenite; fiecare parte asigură dactilografierea în limba sa, în două exemplare originale, dactilografierea în limba de circulație internațională se face, prin înțelegere, de una din părți.

10. Cele două texte originale sînt alternante (nu identice), în sensul că textul fiecărei părți, ori de cîte ori este necesar, începe cu numele țării respective.

De exemplu:

“Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României, din dorință...” (pentru alternantul Republicii Moldova);

“Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova, din dorință...” (pentru alternantul României).

Semnătura pentru alternantul fiecărei din părți se face în stînga ultimei file.

V. PARAFAREA ȘI SEMNAREA

1. După convenirea textului și dactilografierea lui în modul stabilit mai sus, se trece la pregătirea pentru parafare și semnare, ceea ce înseamnă:

a) compararea corectitudinii textelor dactilografice de cele două părți cu textul de referință;

b) legarea textelor tratatului în mape speciale de piele sau de carton, cu însemnele naționale ale celor două părți;

c) sigilarea textelor tratatului cu sigilii de stat ale ambilor parteneri.

2. Parafarea se face de către șefii delegațiilor care au negociat (sau la un nivel mai înalt), în cadrul unei ceremonii, în care fiecare pagină a textului convenit se semnează numai cu inițialele celui care parafează, în colțul de jos al filei.

3. Semnarea poate avea loc mai tîrziu, într-un cadru oficial, la un nivel mai înalt, sau imediat după încheierea negocierii, dacă nu este necesară operațiunea de parafare.

VI. INTRAREA ÎN VIGOARE. PRELUNGIREA VALABILITĂȚII.

ÎNCETAREA VALABILITĂȚII SAU DENUNȚAREA

1. Tratatul convenit intră în vigoare, potrivit clauzelor finale, în una din următoarele situații:

a) după schimbul instrumentelor de ratificare, dacă importanța tratatului face necesară ratificarea lui de către organele legislative; schimbul instrumentelor de ratificare se face, de regulă, în cadrul unei ceremonii, în cealaltă țară decît în cea în care s-a făcut semnarea;

b) după schimbul de note verbale, prin care fiecare parte anunță aprobarea tratatului de către forurile competente din țara sa.

2. După intrarea în vigoare a tratatului, instituția inițiatoare din Republica Moldova informează toate ministerele și departamentele despre acest lucru și, după caz, face propuneri Parlamentului pentru modificarea sau completarea legislației în domeniul respectiv.

3. Originarul textelor tratatului este depus la arhiva tratatelor a Ministerului Afacerilor Externe pentru înregistrare și conservare.

4. Prelungirea valabilității tratatului se face fie prin tacită reconducțiune, fie printr-un acord între părți.

5. Eventuala denunțare a tratatului se face în cazuri deosebite, cînd partenerul încalcă premeditat

obligațiunile asumate, buna lui credință fiind pusă sub semnul întrebării, sau când partenerul încalcă principiile de bază, unanim recunoscute, ale dreptului internațional și ale raporturilor dintre state.

De regulă statele părții onorează cu buna-credință clauzele tratatelor potrivit principiului PACTA SUNT SERVANDA (Tratatele trebuie respectate).